

Den friska
Fritänkaren

Nr. 153 Januari 2007

Femtonde årgångens andra nummer.

Innehåll :

Ur Laila Roths essayer	2
Dan Browns nya roman	4
Om Schönbergs "Verklärte Nacht" och Richard Strauss "Metamorphosen"	5
Shakespearedebatten (del 85): Problemet med Shakespeares gravinskrift	6
Filmkrönika	7
Ahasverus minnen, del 64: <i>Lawrence av Arabien</i>	9
Kalender, januari 2007	10
Dröjsmålsresan, del 16 : <i>Lorella (4)</i>	10
Succéresan, del 7 : <i>Med Puccini i Lucca</i>	11
Jubileumsresan, del 11: <i>Från idyllen i Phudong till festen i Pelling</i>	13
Regnflykten, del 23: <i>Avsked i Manali</i>	14
Rehabiliteringsresan, del 2: <i>Manali i all sin glans</i>	15
Konferensresan, del 4 : <i>Konferensen i Leh</i>	16
Lycklig resa med komplikationer, del 13: <i>Johannes föreläsning</i>	18

Fritänkaren ägnar sig mest åt litteratur, musik, film, politik, filosofi, religion och resor men även åt annat. Den är inte på något sätt anknuten eller ansluten till någon ideologi eller åskådning av vad slag det vara mände, utan tar tvärtom avstånd från varje institution som kräver okritisk underkastelse, och är helt oberoende humanistisk.

Redaktion : C. Lanciai, Ankargatan 2 A, 414 61 Göteborg, tel. 031-247887.

Postgiro : 621 39 94 - 4 ("Fritänkaren", C. Lanciai)

Årsprenumeration: 250 kr (även i Danmark och Norge; i Euroland: 30 Euro)

Tvåårsprenumeration : 350 kr (40 Euro)

I Finland kan avgifter insättas på *Aktia bank*, kontonummer 405510-667802 (avgiftsfritt).

IBAN-nummer för folk som eventuellt vill betala prenumeration även från annat utland:

SE37 5000 0000 0500 7297 2165

Bic-code: ESSESESS

Redaktionsslut för detta nummer : 5.1.2007

Copyright © C. Lanciai med medarbetare

Letnany 174

Det nästsenaste numret av *Fritänkaren* finns numera alltid tillgängligt på nätet i HTML-format jämte andra skrifter på följande adresser: <http://hem.fyristorg.com/aurelio>
www.fritenkaren.se

e-post-adress : lanciai@hem.utfors.se

WSN 1652-0122

Ur Laila Roths essayer.

”Av judisk börd, uppväxt i Finland, gift i Sverige, bosatt i England sedan 1994 efter det förra regeringsskiftet, (...) är medelålders och lärare men aldrig mera i någon statlig tjänst. Jag behöver bara säga ett ord för att få Sveriges grundvalar att skälva: Estonia.”

Förlagspolitik

Enligt uppgift publicerar ett etablerat resursrikt förlag mindre än 1% av den manusflora som strömmar in.

Det betyder att mer än 99% av alla författare på svenska refuseras och förblir refuserade och aldrig kommer ut.

Alla dessa begravs levande av förlagsvärlden.

Vilka är alla dessa?

Romantiska poeter.

Historiska romaner.

Överkursförfattare (med alltför stort ordförråd, alltför avancerat språk, alltför långa meningar eller alltför tidlöst innehåll). Hit hör alla överkvalificerade författare, vilka tydligen är de flesta.

Alla författare som med någon enda mening kan tänkas kunna sära någon annan människa, läs etablisseman. Hit hör naturligtvis nästan alla.

Sanningssägare, avslöjare och analytiker som träffar alltför mitt i prick och därför upprör.

Alla författare som har någon invändning mot något i samhället. (Vem har det inte?)

Alla negativa, anarkistiska och socialkritiska tendenser är uteslutna från början (med undantag för sådana som uppvisar tillräckligt mycket sex och våld).

Vilka är då undantagen, som trots allt släpps igenom nåsögat? Svaret är enkelt. Alla dom som garanterat säljer.

Kort sagt går all förlags- och utgivningspolitik i praktiken ut på att bortse från allt som över huvud taget luktar kvalitet medan det enda som ges någon uppmärksamhet alls är säljbarheten. Därför domineras alla genrer av sex och våld, för det säljer.

Resultatet är dock det betänkliga, att all litteratur skrotas och icke ges någon chans medan bara dagsländor tillåts leva, och det spelar ingen roll hur kort deras livstid blir, bara de ger pengar för tillfället.

Huvudansvaret ligger dock inte hos förlagen utan hos kulturpolitiken, som inte existerar när det gäller förfördelad kvalitet.

Det som ingen vågar skriva om

Gamla testamentets profeter blev itusägade, slängda ner i brunnar, fick sina tungor utryckta med glödande tänger, sattes i lejongropar m.m.

Idag nöjer man sig med mobbning, ju tystare, desto effektivare och bättre.

Effektivast är den automatiska mobbningen, som ingen är medveten om.

Allt som inte passar in förpassas till den automatiska mobbningspraxisen.

Ex. en fattig som inte kan försvara sig, som polisen jävlas med och anmäler för en struntsak som leder till åtal och straff och ruiner, bara för att hon var oskyldig och inte kunde försvara sig. De flesta juridiska s.k. "skitfall" handlar om detta. De begravs levande genom automatisk mobbning.

Men det värsta av alla brott är att våga säga sanningen, till exempel att våga påstå att konsekvensen av växthuseffekten faktiskt är utomordentligt kriminaliserande för hela mänskligheten, som måste framstå som en vidrigare skadeinsekt än någon förödande gräshoppsvärm, då faktiskt människorna idag är fler än några samlade gräshoppsvärmar och mycket glupskare och mer skadliga för allt naturligt liv i världen, då ju människorna mildt sagt håller på att döda och uppsluka allt liv på planeten.

Domedagsprofeter som råkar ha rätt avfärdas genast.

Men jag är ingen domedagsprofet utan bara en ensam kvinna mot hela mänskligheten, som

vågar ta allt fritt liv i naturen i försvar mot hela mänskligheten.

Och fastän detta är förnuftigt gör jag det inte av rent förnuft utan bara av intuition, då jag fattar (utan förnuftigt resonerande) att enda hoppet för allt liv och för människans framtid är att ta naturen i försvar mot människan.

I konsekvens därmed måste jag som en annan kirurg även fatta den ståndpunkten, att om patientens liv skall kunna räddas måste man avlägsna parasiterna/cancern/hjärntumören, även om det inte går att avlägsna tumören utan oöverskådliga skador för hjärnan.

Parallellen är, att om mänskligheten skall kunna överleva, måste man bli av med en stor del av mänskligheten, eller åtminstone en stor del av hennes levnadsstandard.

Men sådant får man inte säga, för då säger man sanningen, och då förpassas man automatiskt till systemet för tyst effektiv mobbning genom begravning levande genom total förträngning och ignorering av allt obehagligt sanningsspråk.

I litterära sammanhang kallas det ihjälrefusering.

Myndighetsdefinition

Myndigheter utmärker sig för att trampa ner alla svagare, och ju svagare, desto bättre, desto effektivare trampningar och förnedringar.

En myndighet som inte trampar ner de svagare är inte myndig och gör inte skäl för sitt namn. Därför måste den hela tiden vara på jakt efter tillräckligt svaga att trampa ner.

Socialbidragstagare hör till de svagaste, då de i själva verket är tiggare som måste blotta sig och förnedra sig för att överleva. Dem älskar myndigheter att trampa ner, i synnerhet ensamstående kvinnor som inte kan försvara sig. Är de då dessutom konstnärer är det ännu tacksammare. Sådana kan lugnt vägras socialbidrag, i synnerhet om de inte kan klara sig själva, saknar sinne för ekonomi och har någon sjuk anhörig att ta hand om. Gefundenes Fressen! Slå ner dom och klå dom! Dom bara ljuger! Dom har det aldrig så eländigt som dom presenterar sina bevis för att de har! Mänskligt lidande är för myndigheterna bara till för att ökas. Lägg sten på börda på alla som dignar under omänskliga bördor! Kan de bära så tunga lass kan de bära mera! Det är vår plikt som myndighet att slå ner dem! Vi får ju inte vara undfallande.

Så fungerar det omänskliga mänskliga samhället. Gör slut på alla myndigheter och överheter och övermakter, och först då kan världen bli mänsklig igen.

Det är inte anarki. Det är rent logiskt humanitärt tänkande.

Käringen mot strömmen

(skrev den med Christian. Jag presenterade materialet, medan han gjorde det till poesi.)

Strömmen är den allmänna självdestruktiviteten,
världsförgiftningen och samhällskorruptionen
genom skvalkultur och tröstmedicinering
genom medicinbolagens urholkning av samhället
med parasitiska miljardrekordvinster på helt legala droger,
medan det är lika lönsamt med fördumningen av massorna
igenom massmediala monopol, reklamfinansierade förstås,
som utesluter all uppbygglig vettig positiv information;
men allt detta vet vi alla
men är ändå dumma nog att låta oss fortsätta bli fördummade
igenom skvalsamhällets destruktiva hjärntvätt
medan fler och fler får hjärntumörer av elallergi
och spänningsnäten bara intensifieras
då ju fler och fler behöver bli beroende av sin mobiltrafik
då denna är det bästa medlet till att hålla stressen uppe,
odla den och för folkhälsans skull accelerera den,
ty stressens fördel är ju att den hindrar folk
att känna efter i hur hög grad de mår dåligt,

för just vilket ändamål, att döda instinkt, insikt och intuition,
det gäller just att dränka mänskligheten i legala droger,
genom verklighetsflykt, skvalkultur och ytlighet och flärd
och helst av allt så mycket oväsen som möjligt,
så att finstämdhet och känslighet för skönhet och musik
må dränkas i kapitalistisk vinst av skval och hjärntvätt
så att alla blir bedövade och dödade i själen
så att samhället och ordningen må triumfera över människan;
men alla dessa lögners destruktiva nonsens
skiter jag fullkomligt i och vänder mig mot strömmen resolut
då jag som käring vägrar flyta med som alla andra döda fiskar.

- med Bang i åminnelse

Dan Browns nya roman

Den heter "*Deception Point*" och handlar, såsom alla hans romaner, om kvalificerade bedrägerier, men denna rör sig inte alls på museal och historisk mark som de båda framgångsrika "Änglar och demoner" och "Da Vinci-koden" utan handlar enbart om den aktuella tänkbara nutid och dess deceptionella möjligheter.

Det intressantaste med romanen är själva uppslaget. En meteorit upphittas i norra ishavet som dateras till för 190 miljoner år sedan men visar sig innehålla fossil, som alltså antas ha följt med meteoriten *från yttre rymden!* Den stora sensationen med detta är alltså att extraterrestiskt liv därmed skulle vara slutgiltigt bevisat. Det är en oerhört sensationell romanintrig som här ges fantastiska möjligheter: det är ju ett faktum att det måste finnas liv även på andra ställen i rymden, då det finns lika många solar i rymden som det finns sandkorn på vår planet, men tyvärr fuskar författaren bort den möjligheten och gör ingenting av den. Det visar sig att meteoriten är en inplanterad bluff, en ren politisk manöver och ett försök för NASA att behålla ansiktet efter alltför många pinsamma misslyckanden, och i den stora soppan finns utom NASA även hela underättelseväsendet med de mest monstruösa tänkbara moderna teknikaliteter samt även presidenten och stora ekonomiska intressen involverade. Naturligtvis blir några oskyldiga inblandade som ganska snart upptäcker hela bluffen och som sedan skoningslöst jagas till döds genom hela romanen utan att skurkarna lyckas komma åt en enda av dem medan de i stället alla förolyckas själva på kuppen, som om detta skulle vara någon överraskning. Ett intressant uppslag och en genial idé värdig en Jules Verne rör Dan Brown ut till en visserligen spännande men hopplöst ytlig thrillersoppa av gigantiskt paranoida proportioner, där presidenten trots allt klarar sig till slut - han är ju enligt amerikansk konstitution ofelbar och oantastlig framför allt juridiskt vilka dumheter han än gör sig skyldig till - medan alla hans dumma hantlangare och manipulatorer omkommit och försvunnit på vägen.

Man påminner sig att den store danske atomforskaren Niels Bohr för att koppla av mellan atomvarven förlustade sig med att gå och se dumma amerikanska västernfilmer och då kunde konstatera ofelbarheten i, att i amerikanska västernfilmer skurken alltid drar först medan hjälten, som alltid drar sekunden efter, ändå alltid dödar honom på fläcken. Ungefär så fungerar också Dan Browns romaner. Det är samma koncept som i gamla Hopalong Cassidy- och Tom Mix-filmer, bara mera raffinerat och komplicerat och med någon större teknisk kunskap.

Emellertid kommer man inte ifrån att Dan Brown är en ytterst effektiv författare. Man måste sträckläsa hans romaner, spänningen är oavsläpplig i stegring hela vägen, han kan verkligen fånga läsarens odelade uppmärksamhet, och hans faktaunderbyggnad är alltid intressant. Därför är det ett misstag att försöka göra hans böcker till filmer. "Da Vinci-koden" var ett klart misslyckande som film, han kan helt enkelt inte filmas, då behållningen av hans böcker nästan enbart är intellektuell och inte det minsta visuell. Han är en intellektuell fyrverkerimästare och som sådan ytterst underhållande, men han är varken konstnär eller poet.

I sin nästa roman kommer han att återvända till gårdagens historiska grund i behandlingen av ämnet Frimurarna.

Schönbergs "Verklärte Nacht" och Richard Strauss "Metamorphosen" i jämförelse.

Båda är viktiga hörnstenar i 1900-talets musik och kanske de viktigaste, båda extremt skickligt komponerade och oöverträffade i sitt slag, men ack så olika varandra! Schönbergs "Verklärte Nacht" är höjdpunkten i hans ungdoms produktion av tonal musik och närmast expressionistiskt till karaktären i skildringen av ett erotiskt ämne: fästmon avslöjar för sin tillkommande att hon väntar barn med en annan, varpå han förklarar sig villig ta ansvar för barnet. Temat är alltså utmaning-upprördhet-försoning, och kompositören gestaltar detta djupt mänskliga känslomässiga mellan olika ytterligheter, passion och svartsjuka, ömhet och innerlighet, smärta och lidande, storsinnet och medlidande, på ett makalöst sätt. Musiken lever och fluktuerar mellan olika temperamentsfaser likt havets vågor genom dramatiskt skiftande väderlekar, och ingen kan undgå att bli berörd därav. Det är helt enkelt dynamisk ren musik men helt utan form och struktur. Det är absolut musik som kastat loss från jorden. Det är bara känslor utan konkretisering och innehåll, och vid närmare analys av den totala formlösheten kan man förstå att Schönberg senare spårade ur totalt för att helt ägna sig åt ensidigt omusikalisk musik. Han saknade fotfäste från början, och i sin livslånga krampaktiga ansträngning att finna det gick han bara mera vilse hela tiden - under ständig förgiftning (liksom Stravinskij) av nikotin, koffein och alkohol.

Samtidigt markerar "Verklärte Nacht" slutpunkten i dekadansens långa utförsäkning i 1800-talets stora trygghetsepoks slutskede, då det redan vid sekelskiftet experimenterades vilt inom alla skapande områden för att hitta nya former och bryta sig ut ur de gamla, ur konventionalismens etablissemang och ur den akademiska slentrianen. "Verklärte Nacht" är ett lyckat sådant exempel som tyvärr aldrig fick någon efterföljd då dess egen kompositör själv spårade ur med hela världen.

Richard Strauss "Metamorphosen" komponerades efter andra världskriget under hans långa levnads afton och skiljer sig extremt från hela hans övriga produktion. Man skulle kunna kalla verket ett instrumentalt Requiem, för det har den karaktären. Det är en enda lång tät och intensiv passionerad lamentation, nästan som ett gravmonument över hela den tyska musiken, ty han var den sista förvaltaren av en tradition som grundlades 250 år tidigare av Bach och Händel: den stora tonala musikens nästan gotiskt katedrala tradition av himmelssträvande översvallande former genom opera och oratorium, stor kör och stor orkester. Richard Strauss var den sista som behärskade hela den apparaten, och "Metamorphosen" är som hans testamente med uppmaningen, att "se vad vi har åstadkommit och hur långt vi har kommit, och det är inte för sent att fortsätta. Ännu kan allting bli bra. Tyskland ligger i ruiner med hela vår kultur, våra operor har bombats ut och våra musiker förvandlats till krigsinvalider eller stupat, men musiken finns kvar. Det är bara att börja arbeta om på nytt från början."

Om "Verklärte Nacht" i många avseenden betecknar avslutningen på en epok och sätter punkt för musikens tekniska utveckling när det gäller komposition, så pekar i stället "Metamorphosen" framåt och kan betecknas som en återuppståndelse och ny början. "Det värsta är över, allt finns kvar, och det är bara att fortsätta."

Problemet är bara att denna rena strukturellt grundmurade musik har tillåtits bli överröstad av 1900-talets barbaris största sorgbarn antimusik i form av atonal musik och all annan omelodiös musik. Strauss förnekade aldrig melodins huvudroll i musiken och betonar den i stället med övertydlighet i sitt sista stora verk, som i sin klarhet och renhet stryker ett streck över allt 1900-talets barbari, kaos, missljud och övriga universella vanvettsresultat och visar var vi alla hör hemma: i den absoluta harmonin genom mänsklig samklang.

Under nyårsfirandet i Danmark var det intressant att konstatera, att i denna lilla monarki, vars förre gamle monark var utbildad dirigent och den nuvarande är konstnärinna, förekommer en radiokanal som 24 timmar om dagen spelar enbart klassisk musik med så litet prat emellan som möjligt. Det är bara hela stycken, hela symfonier och sonater, hela operor och requiem som framförs, inga brottstycken, inga sönderhackningar och inget onödigt prat: ett exempel för alla andra länder att ta efter, då ju visst den klassiska musiken måste anses som ett kulturarv som det borde ligga i alla nationers intresse att odla för den egna personliga och nationella förkovrans skull, då klassisk musik aldrig kan vara annat än uppbygglig genom sin harmonierande natur.

Shakespearedebatten, del 85: Problemet med Shakespeares gravinskrift.

Dess text lyder ordagrant:

STAY PASSENGER, WHY GOEST THOU BY SO FAST,
READ IF THOU CANST, WHOM ENVIOUS DEATH HAS PLAST
WITH IN THIS MONUMENT SHAKESPEARE: WITH WHOME,
QUICK NATURE DIDE, WHOSE NAME DOTTH DECK HIS TOMBE,
FAR MORE, THEN COST: SIEH ALL, THAT HE HATH WRITT,
LEAVES LIVING ART, BUT PAGE, TO SERVE HIS WITT.
OBIT ANO DO 1616
AETATIS 53 DIE 23 AP.

Denna ökända texthärva har ganska konsekvent lämnats därhän ända sedan den inristades, medan man först i vår tid uppmärksammat dess påfallande felaktighet: Shakespeare var inte 53 år när han dog utan högst 52. Han var knappast ens i sitt 53:e levnadsår. Denna skriande felaktighet i ett gravmonument över en sedermera så berömd man har lett till ett noggrannare studium av denna märkvärdiga gravinskrift, som man tillskrivit någon okänd klåpare för dess obegriplighets skull, som man menat inte vetat vad han själv ristat in; men allt tyder på att den som skrivit texten inte var någon mindre än Ben Jonson. Om inte någon annan förstod vad han ville ha sagt så måste han dock ha förstätt det själv - och kanske någon annan.

Så småningom började några kvalificerade Baconianer försöka tyda gravinskriften till någon gåta, som var så på modet på den tiden, och framför allt konsten att formulera ordflätningar med en helt annan mening än den ytligt framträdande, och de kom ganska långt på den vägen. Emellertid fann de inget samband med Bacon.

Därmed var den kryptologiska spårhundsexpertisen satt på spåren, och sedan dess har textens oklarheter varit under ständigt fler och starkare lappar. De enda som dock lyckats hitta någon alternativ begriplig innebörd i texten är några marlovianer.

Problemen börjar med den tredje raden, och sedan blir gåtan bara mörkare tills den slutar med ett frågetecken. Gravinskriften uppmanar direkt läsaren av gravskriften till att försöka tyda en innebörd som avsiktligt gjorts så dunkel som möjligt, att försöka se vad som finns bakom gravens mask men som masken gjorts till ett totalt döljande av, som om meningen var att läsaren inte skulle förstå mer än att här doldes en gåta.

Hur har man då fått det till Marlowe? Den förklaringen kan bara göras på engelska, men den är utförlig, och faktum är att den är den enda förklaring som över huvud taget kunnat ges till gravskriftens dunkelheter. Den är skriven som en teatermask, och maskens namn är naturligtvis William Shakspeare, och som mask är den helt konventionell och oantastlig, men den är bara en mask, och bakom masken har författaren/na skickligt lyckats smyga in Christopher Marlowes namn genom anspelningen på "namnet som smyckar hans grav", som är Kristus (Christ), och de obegripliga orden "FAR MORE" i femte raden. Förklaringen och uttydningen till Marlowes förmån är långsökt, John Bede menade när han ställdes inför den att "man egentligen kunde tolka monumentets otydligheter till vad som helst", men medgav till slut att Marlowe-förklaringen inte kunde uteslutas. Och den kvarstår som den enda över huvud taget.

Vi har tidigare då och då presenterat ständigt allt mer påträngande argument för att Marlowe var Shakespeare, och den äntliga omfattande mordutredningen av hans påstådda död 1593 pekar övertydligt i den riktningen. I stället för att fråga "Vem var Shakespeare?" ställs man då inför frågan "Vem var Marlowe?"

Därmed står vi inför den omöjliga utforskningen av kanske tidernas svårastkomligaste karaktär. Endast konturerna kan anas. Vi har ett ungt geni och en teolog anställd som hemlig utrikesagent av sitt lands regering, som gör sig känd som poet och som passionerat skriver för teatern med en sådan bravur, att han skapar det engelska dramat. Han skriver även politiska pamfletter och råkar tyvärr utmärka sig som ateist, vilket var den tidens oerhördaste brott, som inte hade något annat straff än lagens strängaste. Han tvingas under jorden och får en möjlighet att fortsätta verka som teaterskribent men aldrig mer under sitt eget namn. Som teaterskribent har han redan vant sig vid att spela roller, ingen teaterförfattare kan skriva en pjäs om han inte själv spelar alla rollerna och bara andra roller än sin egen, så det var detta han helt och hållet gick in för så till den grad att han inte ens längre behövde sig själv eller någon egen roll. Han kunde

dölja sig själv helt och hållet bakom alla de andra roller han skapade i stället. Det blev nästan helt naturligt för honom, och det passade hans personlighet, vars ungdoms politiska och religiösa pamfletter också bara publicerats anonymt eller under pseudonym. Han kunde verka desto bättre ju mer han kunde avstå från sig själv. För honom var det enkelt och naturligt, det har funnits flera liknande exempel även efteråt i England, en författare gjorde bruk av oräkneliga pseudonymer, och även i Portugal har vi en sådan; så om man väl har börjat så är det bara att fortsätta och breda ut sig. För multipersonligheter är det helt onaturligt och omöjligt att vara sig själva.

Därmed kan man bara nå Marlowe/Shakespeare eller vem det nu var genom rollerna. Han hade tvingats avstå från sig själv, hans namn var dött och begravet, han kunde inte vara någon alls, medan han kunde vara desto mer och desto fler genom sina roller. Det är en sådan personlighet vi har att söka bakom namnet Shake-Speare, som inte var Will Shaksperes. Bacon, Oxford och Derby var absolut även inblandade i komplexet, alla tre hade med Marlowe att göra men intet med Shakspere; och det är möjligt och högst troligt att just dessa tre tjänstgjorde som Marlowes höga beskyddare, maskerare och säkerhet. Utan tvekan har Oxford inspirerat mycket av Shakespearedramatiken, utan tvivel spelade Bacon en viktig roll för dess förvaltning och redigering, liksom troligen även Derby (tillsammans med familjen Sidney-Pembroke-Montgomery) för finansieringen och boktryckningen. Men poeten bakom det hela är det egentligen bara troligt att bara Marlowe kan ha varit.

<http://www2.prestel.co.uk/re/epitaph.htm>

Filmkrönika

Tyvärr har julfilmutbudet varit tämligen skralt, men lyckligtvis har man ändå råkat ut för några godbitar. Den främsta måste nästan den franska "*A la folie - pas du tout!*" anses vara, på svenska "Vansinnigt förälskad", en otroligt raffinerad och fullt övertygande thriller om det mycket mer vanligt än man tror förekommande fenomenet erotomani, med Audrey Tautou i huvudrollen som den konstnärliga flickan Angélique som blir så förälskad i en läkare till granne att hon helt förlorar verklighetsförankringen. Hon älskar honom verkligen men begär misstaget att ta för givet att han måste vara lika dödligt kär i henne, och på detta bygger hon en illusionsvärld som driver henne till vilka dårskaper som helst, till och med till mord. Thrillern är skickligt konstruerad nästan som en dokumentär och berättar först hennes version av det hela och sedan läkarens. Den är övermåttan kuslig och som värst när det faktiskt ingenting händer alls utom att han äntligen fattar vad han varit utsatt för i alla dessa månader som kostat honom hans barn och äktenskap och förstår den besatta flickans tillstånd. Hon hamnar på psyket efter självmordsförsök men förblir lika kär ändå och struntar glatt i att ta psykofarmaka på kliniken tills hon blir utskriven och kan börja om på nytt med sin kärlekssjuka in absurdum... Den var gjord av den kvinnliga regissören Laetitia Colombani 2002 med Samuel Le Bihan i rollen som den stackars kärleksförföljde läkaren. Under sådana förhållanden, när kvinnliga patienter nästan bokstavligen gör vad som helst för att få sex med sin läkare, måste läkaryrket vara det jobbigaste i världen.

En nästan lika intressant film var den danska dokumentären av Anne Wivel om Grönland, "Människornas land", som förmedlade djupa inblickar i en för oss fullkomligt främmande värld med dess politiska och sociala problem i ett samhälle som är världens glesast befolkade och i ett land som är världens kallaste och mörkaste. Hur kan man alls överleva där? Det paradoxala är, att det gick lättare förr, innan det byggdes höghus och betongbostäder med alla moderna bekvämligheter och innan spriten och narkotikan blev en daglig umgängesvara för den redan alldeles tillräckligt djupt deprimerade befolkningen. Roligast var inblickarna i Köpenhamns Folketing, när Grönland och Färöarna diskuterades och en färöisk diktars satiriska poem lästes upp inför parlamentet där den danska överhetsattityden mot de tidigare men nu allt mer självstyrande kolonierna rönt en svidande avslöjande behandling.

Den hysteriska satiren "*The Grinch*", på svenska "Grinchen", om monstret som hatade julen och stal den för en hel by uppe i bergen, med Jim Kerrey i sitt ässe, är en av de roligaste julsatirer som någonsin gjorts, lika hejdlöst rolig varje gång och lika förtjusande i sin underbara barnslighet och sin milt sagt spritt sprängande galna och fullständigt frisläppta förryckthet, som om julen faktiskt inte kunde bli roligare än när den misshandlas ihjäl ordentligt.

Julens mest sevärda spektakel var kanske emellertid den nya filmatiseringen av Howard Fasts "*Spartacus*" med mest okända skådespelare men med gamle Alan Bates i sin sista roll som den romerska republikens sista försvarare bland senatorerna mot de kommande diktatorerna Crassus, Pompejus och Caesar. Fasts version av Spartacusupproret är tämligen ensidig och tendentiös, men det är en bra historia, och denna nya version var mera verklighetsförankrad och dokumentärt övertygande än Stanley Kubricks mammutversion från 1960 med Kirk Douglas. Inga Hollywoodhjältar här, och inga teatraliska överdrifter, utan bara blod, svett och tårar.

Kay Pollaks "Så som i himmelen" tälde mer än väl att ses igen efter knappt ett år, den kanske bästa svenska film som gjorts på ett decennium, liksom även den nu redan klassiska "*Moulin Rouge!*" med Nicole Kidman i sin bästa form i denna smäktande gripande kärlekshistoria, som trots alla fallgropar aldrig blir pekoral, mest tack vare den fyrverkeriblandande dynamiska regin alltigenom av den fenomenale Baz Luhrmann, som det varit tyst om sedan denna sagolika film gjordes.

Andra välkomna repriser var den unika barnfilmen "Den hemliga trädgården", den polska regissören Agnieszka Hollands enda film såvitt jag vet, och Jacques Tatis första idylliska klassiker "Fest i byn" och "Semestersabotören" - outslitliga virtuosnummer i den komiska branschen. Mindre rolig men desto mera intressant var filmatiseringen av Peter Sellers liv med Geoffrey Rush i en förkrossande tolkning av den store komikerns ytterst svåra och paradoxala för att inte säga oberäkneliga personlighet. Han synes ha varit ett övermåttan bortskämt barn från början, och han synes aldrig ha blivit något annat.

Mera bisarr var den 73-årige Sean Connery som Alan Quatermain (något åldrad) i den fantasy-science-fiction-betonade filmen "*The League of Extraordinary Gentlemen*", som likväl tilldrog sig vid förra sekelskiftet men inbegrep både Kapten Nemo, Doktor Jekyll (med Mr Hyde), Oscar Wildes sköne Dorian Gray, vampyren Mina Harker (från Bram Stokers "*Dracula*") och andra kuriösa *freaks* i samma handling, där det gällde att bekämpa den yttersta ondskan, som visade sig vara ingen mindre än M själv, chefen för *the Secret Service*. Filmen var naturligtvis en såpa men full av action och fullfjädrad fantasi i en enastående scenografi av överdådiga knalleffekter. Tråkigt hade man minsann inte, om man dock till slut andades ut en smula efter frenesiorgierna som överträffade allt vad Indiana Jones lyckats åstadkomma.

Här är slutligen *Fritänkarens* val av 2006 års bästa filmer.

Till de fem bästa måste man bara ta med den underbara filmatiseringen av "*Narnia - häxan och lejonet*", som trots sina svagheter i manuset dock var en magnifik upplevelse i sin rena fantasi och storslagna iscensättning med framför allt Tilda Swinton som trumfkort i sin tolkning av den fruktansvärda Ishäxan.

Fastän "*Don't Look Now*" med Julie Christie och Donald Sutherland är en 30 år gammal film gjorde den ett så starkt intryck denna första gång man fick se den, att den måste inkluderas bland årets fyra bästa. Novellen som ligger bakom av Daphne du Maurier är inte dålig den heller, men här föreligger enligt vår mening ändå ett av de ytterst få exemplen i filmhistorien där filmen lyckats överträffa boken.

"*Le train de vie*", "Livets tåg" gjorde dock med sin konsekvent genomförda och gripande humor ett ännu djupare intryck genom sin ytterst fantastiska konstnärlighet i både story och regi, med alla dessa individer fast i en livets dödsfälla och ändå så sprudlande fria i sin allt besegrande fantasi - "Livets tåg" lyckas ju faktiskt spränga alla barriärer, alla hinder och alla svårigheter under sin fantastiska resa mot friheten, även om allt bara är en stackars dåraktig koncentrationslägersfänges patetiska mytmani.

Mera allvarlig var då Al Gores dokumentär "En obehaglig sanning" om världens aktuella situation, dess hopplösa dödsdömda kurs, allt noggrant vetenskapligt åskådliggjort i oantastliga siffror och fakta, och med ett tydligt agenda för lösning av vartenda globalt miljöproblem, om det bara görs i tid. Denna årets viktigaste film har till och med haft framgång med sig i Amerika och där utsetts till årets bästa dokumentär. Som PS kan nämnas, att en av problemlösningspunkterna är plantering av träd, så många och så mycket som möjligt helst överallt, medan det samtidigt kommer nya chockerande rapporter genom *National Geographic* om avverkningen i Amazonas, som 2005 nådde nästan samma katastrofhöjd som rekordåret 1995, avverkningen har alltså inte alls hejdats trots alla åtgärder som faktiskt gjorts, och om den får fortsätta kan det innebära att snart 60% av Amazonas, "världens lungor", är borta.

Till årets bästa film måste vi dock utnämna en komedi, hur svart den än må vara, nämligen Roberto Benignis "Tigern och snön", en skildring av kriget i Irak ur en högst annorlunda synpunkt, nämligen en patients, som aldrig vaknar ur sin medvetlöshet. Filmen är så

underfundig, så rolig, så gripande, och samtidigt så dokumentärt övertygande i sin skildring av dessa galna mentaliteter som tillåts förhärja och ställa till med vad som helst här i världen, att vi måste ge den första priset. Det är väl första gången *Fritänkaren* ger årets förstapris till en humorfilm.

Ahasverus minnen, del 64.

Mitt möte med Lawrence av Arabien inträffade alltför sent: han hade redan förstörts psykiskt av skändningen i Daraa, och den han hade levat och verkat för hade redan avlidit. Den Lawrence jag träffade var ett utmärklat utbränt förtorkat nervvrak som knappast mer visste vad han gjorde. Mina farhågor beträffande hans hälsa besannades genom andras vittnesmål: han vägde under 40 kilo och skrattade hysteriskt åt en engelsman som förolämpade honom i tron att han var en arab. Sanningen var att han var skyldig till att med sina araber ha intagit Damaskus före engelsmännen, vilket var emot engelsmännens önskan. Jag hade begivit mig till Orienten för första gången på alltför många sekler viss om att det var där första världskriget skulle avgöras och att en av konsekvenserna kunde bli Israels återupprättelse och följaktligen min befrielse. Det hade mannen från Nasaret lovat mig, att jag skulle få dö när jag kom till det återupprättade Israel.

Lawrence kunde ha återupprättat Israel. Vid runda bordet i Damaskus hade han hela Orientens, hela arabvärldens öde i sin hand, och han kunde genomdriva Israels självständighet med arabernas hjälp. Han stod i själva verket inte främmande för tanken. Han hade själv långt före Balfourdeklarationen yttrat: "Ju förr judarna odlar upp landet, desto bättre."

Men han var först och främst engelsman, och hela hans uppfostran, verksamhet och livsåskådning präglades av hans lojalitet mot det Brittiska Imperiet, som förlamade honom. Han kunde bara kläcka idéer och komma med väsentliga initiativ. All hans verksamhet var från början fjättrad av lojaliteten mot England, det Brittiska Imperium som han var orubbligt övertygad om att var bäst i världen, att ensamt kunde införa demokratisk ordning i världen, och att det genom sin ädla natur hade en mission att utföra bland alla icke-engelsk-talande länder. Han hade rätt: England var då för tiden världens ädlaste nation, men det var inte för det felritt.

Fastän jag kände till hans beroende av lojaliteten mot England bad jag honom att inte lämna Damaskus. Många bad honom om det. Till och med general Allenby, de engelska styrkornas överhuvud, bad honom om det. Ingen bad honom om det mera än jag.

"Ni har fört arabernas sak så här långt. Svik den inte nu. Svik inte den ädle kung Feisal, Sherif Ali, Auda abu Tayi och de andra. Du är den enda Messias de någonsin har haft. Du har makt att förläna araberna och judarna en egen gemensam autonom interorientalisk stat. Sumpa inte den chansen, som araberna har drömt om i fem hundra år och judarna i nitton hundra."

Men han var bara en människa. Han sade sorgset: "Jag är ledsen, men arabernas och judarnas sak var sviken av mig redan från början. Komedin är över nu. *Incipit tragoedia*."

Och i dessa två sista ord låg en så fruktansvärd sanning uppenbar. De sade allt. Han förutspådde med de två orden Orientens delning mellan engelsmän och fransmän, den judiska katastrofen genom nazismen och den tragiska politiska oförenligheten mellan arabiskt och judiskt, som blev uppenbar 1948. Han visste att han hade begynt ett verk av pur glädje, vars glädje icke varat länge, vars sorger redan varat alltför länge för hans del och som efter honom ständigt måste fortsätta bli allt värre.

Han hade tagit initiativet till ett självständigt kaotiskt splittrat krutdurksartat Orienten på gott och ont, och han ville inte se resultatet, och han orkade inte göra något åt det.

Och själv insåg jag att min tid ännu inte var kommen. Jag fick ännu vänta på Israels återupprättelse i jag visste inte hur många år.

Och Israel har nu återupprättats, men jag har ännu inte återvänt.

Kalender, januari 2007

- 8 Shirley Bassey fyller 70 år.
David Bowie fyller 60 år.
Professor Stephen Hawking fyller 65 år.
365 år sedan Galileo Galilei dog.
- 14 50-årsminnet efter Humphrey Bogarts död.
30-årsminnet efter Peter Finchs död.
- 15 Drottning Margrethe II av Danmark 35 år på tronen.
- 16 50-årsminnet av Arturo Toscaninis död.
- 19 Robert E. Lee, den store sydstatsgeneralen i amerikanska inbördeskriget, 200 år.
- 22 35 år sedan Danmark, England och Irland blev medlemmar i EU.
- 23 Édouard Manet 175 år.
- 25 Virginia Woolf 125 år.
- 26 60 år sedan Sveriges kronprins Gustav Adolf förolyckades i en flygolycka i Danmark.
- 30 Olof Palme skulle ha fyllt 80 år.
Vanessa Redgrave, Sir Michael Redgraves äldsta dotter, 70 år.
35 år sedan den blodiga söndagen i Londonderry.

Dröjsmålsresan, del 16 : Lorella (4)

Vädret förblev en rotblöta, och det ljusnade bara för att genast börja regna igen. Mina fötter var hela tiden våta, och på lördagen gick temperaturen ner till 6 grader. Alla var nollställda och deprimerade.

Lorella tog mig med på en teaterrepetition. Deras lokal låg vid en fors, man hörde hela tiden bruset från vattnet som en toalett som aldrig brusade färdigt, värmesystemet i lokalen hade kollapsat, så alla aktörerna var tungt påpälsade med halsduk och mössa. Under tre timmar repeterade de en enda sång med alla dess gester och steg, en fullständigt menlös sång som skulle ackompanjeras med köksverktyg, medan jag fick utgöra den enda publiken där jag satt och huttrade i strömmens brus.

Vi hade dock underbara promenader trots regnet. Gian Carlo tog med sig Merlino och mig på en lång promenad, men hunden Merlino är tio år och börjar bli trött i bakbenen. Han har därmed svårt för att gå neråt. Vid nedgången för en lång grässlutning hade de därför sitt eget system. Merlino lade sig på rygg, och Gian Carlo drog ner honom i frambenen hela vägen ner för slutningen, medan det tydligt märktes hur Merlino skrattade av hjärtans lust för att få åka kana på detta sätt baklänges på ryggen. Det var en nästan daglig rutin.

Lorella och jag gick med Merlino upp till den förhistoriska keltiska kultplatsen och kullen Burcina, som nu är botanisk trädgård, och just när vi nådde toppen lättade molnen något och släppte igenom något solsken, så att man åtminstone fick en skymt av hur vackert det kunde vara. Sedan började det regna igen.

Till lördagsmiddagen tog Lorella med sig sex gäster, bland andra Roberto, som hade en hästmanège, Davide, som var musiker, Lidia, som läste en tafflig uppsats om sina sexuella funderingar som hon skrivit samma dag tills datorn vägrat skriva ut mera av den, och Laura från Venezuela, som berättade något om den levande voodooakulten i Venezuela. Vi hade hemskt trevligt men drack för mycket, tills Gian Carlo kom hem från en annan fest och öppnade nya flaskor. Det blev även sång till Davides gitarr, även Roberto spelade, och alla sjöng med i en virtuos mungymnastik i sjutton verser som ställde höga krav på artikulation och tempo - efter nästan lika många flaskor vin och öl.

De sista kom i säng klockan 6 efter en natt av hårt stafettarbete i diskussion och argument. Morgonen därpå steg Gian Carlo upp frisk och nyter i gryningen för att gå ut och springa i två timmar. Han konstaterade att det var 3 grader varmt med nysnö på fjällen över bara 1000 meter - snögränsen hade sänkt sig tusen meter. Damerna slaggade och sov hela morgonen tills de vaknade och kunde återuppta sina vidlyftiga diskussioner, medan det fortsatte att bara regna.

För min del var det uppbrott som gällde. Dessa var kanske mina bästa vänner i Italien, de var det lysande undantaget från regeln att vänner som man skaffar sig på resor varar bara för den resan, för vår del gick vänskapen in på fjärde året och var bättre än någonsin och lovade att

fortsätta, men man visste ju aldrig när man skulle ses nästa gång. Vi hade mötts i Dharamsala, och för oss gällde alltid "nästa gång kanske i Dharamsala igen".

De hade också för vana att ta sig an unga vänner och deras problem, och man fick veta mycket om ungas drogproblem i dessa trakter. På promenaden upp i bergen låg det vid branten en gravsten över en begåvad flygare som här vid denna krök tagit livet av sig efter att ha fastnat i droger. Han hade gasat sig själv i sin bil, och ett år senare på samma dag och samma plats gjorde hans syster likadant. Det finns många sådana historier. Lidia, som såg ut som Betty Boop och var ett barn men hade ett gammalt ansikte, hade haft kokainister som pojkvänner, som slösat bort relationen och tillgångarna på sin last fullkomligt i onödan och av ren dumhet. Det fanns många sådana historier.

Naturligtvis var det svårt att ta avsked av dessa kära vänner, men jag kände piskan på ryggen, och den blev värre. Men knappt hade jag lämnat Biella, så klarnade vädret. Plötsligt steg solen fram och förgyllde hela resan tillbaka till Verona med klar sikt och bländande alper skinande i gnistrande nysnö. De syntes till och med från Milano. Det var som om mitt avsked från Biella gett solen skäl att stiga fram. Vid Desenzano hade Lago di Garda aldrig varit vackrare med hela sjön badande i prakt med alla bergen i klar sikt, och även Monte Baldo framstod i hela sin gigantiska skönhet som en vit val. Snön hade återerövrat bergen, och även om det bara var tillfälligt och man knappast kunde skida, (ingen snö är mer förrådsk än nysnö på våren,) var det en helt oförglömlig fest för ögat.

I Verona väntade dåliga nyheter. Lyckligtvis kom jag fram till Verona just som Achille och Ida kommit hem, det var perfekt timing, och en ytterligare fullträff var att Cristina kom förbi då hon inte kunde se mig under måndagen.

Vi hade en diskussion om Euron under middagen, som ställde mina rika släktingar i Verona i bjärt kontrast mot humanisterna och de socialt engagerade i Biella. Dessa tog aktiv del i livet och engagerade sig i folks problem, medan mina släktingar levde i en skyddad värld för sig med en bil per person och en telefon per person utan någon tanke på alla de lägre stående som faktiskt led av att Euron gjort livet dubbelt så dyrt. Då saknade jag Lorella och den gode Gian Carlo, som faktiskt nästan bara levde för att göra sociala insatser.

Även detta bidrog till att accelerera min iver att komma hem och bort från Euroland, ett fuskbygge underminerat av oavbrutet stigande sociala orättvisor.

(I nästa nummer: *Uppbrott.*)

Succéresan, del 7 : Med Puccini hemma i Lucca.

Resan till Lucca blev milt sagt äventyrlig. Till att börja med förekom det ingen värme på tåget från Bari till Bologna, så man frös ihjäl under natten. Detta konstaterade även alla andra passagerare. Trots allt kom man levande fram till Bologna klockan 6.15 på morgonen, då cafébaren på stationen borde ha öppnat. Naturligtvis hade den inte det, vilket en lång kö utanför bar vittne om. Det var bara att gå vidare direkt till tåget mot Prato och Lucca utan ens en kopp kaffe att kunna värma sig med.

Ej heller förekom det någon värme på tåget från Bologna till Prato utanför Florens, varför man fick hålla till godo med kylan i stället. Visserligen låg det inte någon snö kvar på bergen i Toscana, men ej heller hade våren kommit i gång, så det var minsann kallt tillräckligt. För sent upptäcktes det att en fönsterruta i vagnen hade slagits ut, vilket kunde förklara den drastiska kylan under hela resan. Likväl kom man fram trots allt levande även till Prato utanför Florens, där det gällde att direkt hitta tåget vidare mot Lucca klockan 7.51 på morgonen.

Detta tåg hade åtminstone äntligen värmen i gång, och man kunde därmed trots allt ta sig levande vidare. Denna värme var dock förödande, ty i dess välgörande sällsamhet sloknade man oavbrutet i sin brist på sömn efter två nätter utan säng. Plötsligt vaknade man upp av att två stökiga fransoser kommit ombord och förde oväsen, varvid det befann sig att tåget stod stilla framme i Lucca. Det var bara att i panik så fort som möjligt överge tåget.

Jag fann Gaddo genast, och han kände genast igen mig. Vad som sedan följde var ett äntligt återfinnande av det genuina Italien som man alltid längtat efter men alltför sällan funnit sig hemma i under den förödande Berlusconi-eran.

Gaddo körde mig genast hem till sig och Valentina, en villa 16 kilometer från Lucca ute på landet, där de hade sina egna odlingar och fyra hundar. De erbjöd mig allting genast: en generös

frukost, eget rum med två sängar att sova i, obegränsat Internet och en hel arsenal av viner och god mat, och likväl hade jag inte mer än sänt dem ett meddelande om min eventuella ankomst med en länk till mina Himalayabilder, som det visade sig att de inte ens observerat. De tog emot mig med öppna armar för ingenting.

Vi hade träffats flyktigt i Dharamsala i november, och då de förstätt att jag aldrig varit i Lucca hade de inbjudit mig. Detta hade jag aldrig glömt, och de stod vid sina löften. Allt deras var mitt, och jag hade bara att känna mig som hemma.

Då jag förstod att de inte förstätt att öppna min länk till Himalaya öppnade jag genast denna för dem, och i två timmar frossade vi i alla mina Himalayabilder och våra gemensamma bilder därifrån. Vi hade allting gemensamt.

Detta var söndagen den 9 april, den stora valdagen i Italien, då dess framtid skulle avgöras och kanske för hela Europa, då många framhållit det som Europas viktigaste riksdagsval under året. Gaddo hade röstat redan på morgonen, och hans ställningstagande kunde inte bli klarare eller mera definitivt: mot diktaturfaran för demokratin. Diktaturfarans namn var Berlusconi, den moderne Mussolini i ny skraddarsydd massmediekostym, vars senaste lagstadgande hade varit att alla som ens rökte hasch eller marijuana skulle få samma fängelsestraff som heroinister och hårdpundare. Berlusconi hade städse utmärkt sig för kategoriska dumheter: han hade offentligen sagt i media, att alla som inte röstade på honom var *coglioni*, bokstavligen testiklar, mera familjärt nöt och dumbommar. Det är dålig politik att säga så, och han fick genast svar på tal, att de som då röstar på honom är bara enfaldiga ollonhuvud.

Gaddo var mycket väl orienterad politiskt, och det var ett nöje att höra på honom. Han var yngst i en anseilig syskonskara men var ändå som en Porthos (den mest flamboyanta av Dumas tre musketörer) i sin översvallande välvilja, godmodighet och godhet. Han arbetade med invandrare och förespråkade social liberalism, medan han ansåg att alla kommunister borde övergå till denna. Hans sambo Valentina led svårt av sin månadskris eller mens men var lika trevlig och älskvärd hon och kom från Kalabrien. Gaddo menade att högerorienteringen, rasismen och antifeminismen i Europa var en farlig och osund återvändsgränd, och jag höll med honom i att dörrar var till för att öppnas och inte för att stängas. Om vänstern med Prodi, Rutelli och d'Alema skulle vinna valet hoppades vi kunna fira detta tillsammans rejält med Gaddos vänner, medan annars inte bara Gaddo men alltför många med honom skulle mästa finna sig i en nödtvungen landsflykt i protest mot högerens antidemokrati. Naturligtvis hoppades vi innerligt på en vänsterseger. Gaddo menade att det största hotet mot demokratin var folklig vidskeplig fruktan, då diktaturer bara har sin grogrund i folklig skräck för förändringar och det okända, då bara människor som lever i fruktan kan manipuleras. Demokratin kan bara segra om folk befrias från skräck. Den nya högeren har uteslutande fått fotfäste genom 11 september 2001 och hotet från islam och den illegala massinvandringen när dessa framställs som 'hot mot samhällsordningen' främst genom Bush och Berlusconi, medan dessa i själva verket bara utnyttjat sådana fenomen till att sätta skräck i medborgarna med för utnyttjandet av situationen till egen förmån för sig själva och sina maktmaffior.

Mot kvällen gjorde vi en liten rundtur i Luccas centrum med alla dess hundra kyrkor - (Lucca har alltid varit känd som "de hundra kyrkornas stad", då det under medeltiden faktiskt fanns hundra kyrkor bara inom ringmuren,) minnena från Napoleon (vars syster Pauline och vars maka Marie-Louise höll hov här efter hans död) och naturligtvis Puccini själv, som sitter bekvämt i en stol mitt på piazzan framför sitt hem, som nu är under reparation. Han sitter dock alltid där och är alltid hemma. Vi lyckades även komma in gratis på en Puccinikonsert, där två solister, en liten sopran med kraftigt vibrato och en stor baryton som snarare var bas, underhöll tillsammans med en skicklig ackompanjerande pianist på en Yamahaflygel. De framförde intermezzot från Mascagnis "*Cavalleria rusticana*" och slutscenen mellan Tosca och Scarpia från första akten av "*Tosca*", där pianot stod för hela orkestern och barytonen ersatte hela kören. Det dög. Konsertsalen var den lilla uråldriga kyrkan San Giovanni, där det tydligen hålls Puccinikonsert år efter år, efter påsk flera gånger i veckan. Puccini kan känna sig lika nöjd där han sitter orubbligt parkerad i sin bronsfätölj på piazzan som vi var efter konserten och hela denna dags utomordentliga program.

(I nästa nummer: *Fest i Lucca.*)

(2005)

Vädret var inte för dåligt, varför jag stannade kvar i Phudong och satsade på en utflykt till Mangan och Singik i hopp om att få en skymt av Kanjenjunga. Gryningen var nästan molnfri men inte helt, och ganska snart stod det klart att dagen skulle bli nästan lika molnig som gårdagen.

Emellertid var utflykten lyckad, och vandringen från Mangan till Singik och tillbaka igen var lika underbar som för sju år sedan, när jag gjorde den senast. Vädret var faktiskt bättre nu än då, och jag fick till och med de efterlängttade skymtarna av Kanjenjunga. I Mangan är man ganska nära, och man ska ha en ganska stor otur om man ska missa det väldiga berget helt och hållet.

När jag kom tillbaka till Phudong träffade jag ett australiensiskt par som hade kommit levande ut ur Nepal. De berättade att de inte haft några bekymmer på vägen fastän de kommit den allra längsta vägen från Naini Tal och alltså gjort Nepal i hela dess bredd med Pokhara och Kathmandu. Polisspärarna hade naturligtvis orsakat förseningar, men resan från Kathmandu till Siliguri i buss hade inte tagit mer än 24 timmar. Däremot hade de gripits av den beklämmande känslan att läget skulle förvärras i Nepal och kanske nå en absolut botten innan det kunde bli bättre. En annan buss de hade haft framför sig hade blivit plundrad av maoister varvid deras chaufför genast vänt och kört tillbaka. Säkert är alltså Nepal inte, fastän landet gör sitt bästa för att skydda turismen och få den att flyta så bekvämt som möjligt, då den nästan är landets enda inkomstkälla. Det hade varit få turister i Nepal denna säsong, och om turismen bryter samman helt kan Nepals ekonomi knappast överleva.

De hade inte heller haft tur med vädret. Det hade varit mulet i princip hela tiden. Maken hade gjort en *trek* i Pokhara vid Annapurna, men de hade bara sett bergen den första och sista dagen, före och efter, aldrig under *trekken*.

För mig hade vädret varit jämnt fördelat på gott och ont, strålände i Dharamsala och Rishikesh, för jävligt i Joshimath och Kausani, förträffligt för resten av Uttaranchal och de första dagarna i Darjeeling, sedan regn och mulet igen, så det vägde jämnt. Valet stod mellan att ta risker eller vara utan. Nepalfrågan hade hittills dominerat hela resan. Varje ny erfarenhet och information därifrån var dock värd sin vikt i guld.

Tillvaron i Phudong var dock kanske det närmaste till idealet man kunde komma: en pastoral idyll helt ute i naturen mycket långt bortom hela stressamhället med dess stök och oväsen - här kunde man verkligen koppla av och njuta. Ändå hade kitschsamhällets vedervärdigheter också delvis redan nått fram ända hit med stressande dumburkar och den där infernaliska jamande indiska schlagermusiken, som mest spelas på utslitna kassetband med slirande och svajande ljud. Värst är det i jeeparerna, där de unga chaufförerna knappast kan köra utan de öronbedövande stereohögtalarna på. Det är minsann inte för sådant man kommer till Indien, snarare är det i en strävan bort från allt sådant, och min enda besvikelse i Indien har just varit att Indien dukat under för skvalsamhällets hjärntvättande vulgärkultur med billigt schlageroväsen på burk som ledande tumör.

Mitt värdfolk hade varit borta hela dagen, jag hade inte sett dem sedan min återkomst från Mangan, så jag fick inta min middag ensam. De hade spritriktigheter, så lokalen i deras hotells bottenplan var samtidigt en bullersam krog med glada gäster hela dagen. Det var lite stökigt ibland, i Sikkim dricker man mycket, i varje by finns det en eller flera spritbutiker, men stämningen var över lag glad och god.

Till detta kommer då det gudomliga Sikkim-teet. Darjeelings te är mot andra teer som mjölk är mot vatten, men Sikkimteet är Darjeelinge ytterligare upphöjt till det dubbla. Det växer på sluttningarna i södra Sikkim, (Darjeeling hör rent geografiskt till Sikkim,) det mesta exporteras, det är dubbelt så dyrt och sällsamt som Darjeelinge, men i Sikkim får man det överallt. Det är helt enkelt gudomligt.

På morgonen var det dags att bryta upp från detta underbara ställe, som utan jämförelse hade bjudit på resans angenämaste dagar hittills, mest på grund av mitt älskvärda värdfolk och deras fantastiska kock. Som vanligt hade jag gärna stannat längre, men man kunde alltid se fram emot nästa gång.

I Gangtok fick jag vänta tre timmar innan min jeep skulle gå till Pelling, varför jag gjorde en kondisrunda och provade ett cybercafé, som fungerade tillfredsställande. Min jeep satte av till slut, och till min stora glädje tog den vägen över Singtam och Rawangla, som jag inte hade sett tidigare. Det var kallt på vägen, och jeepen krånglade och måste repareras, så resan över bergen

blev ganska försenad, så att man kom fram till Legship och Geyzing först i skymningen. Ännu en gång kom man fram till Pelling i mörkret, vilket jag avskyr att göra. Men där fanns åtminstone Angelica på plats.

Vi gick upp till Pemayangtse, jag hoppades få träffa Lama Yonda där, men han var tyvärr i Delhi på obestämd tid. Men det var fullmåne, och för första gången fick jag uppleva Pemayangtse i månsken. Där var också hela lärarkollegiet från Lama Yondas skola, (denna unika välgörenhetsskola för föräldra- och hemlösa barn,) en tyska, en spanjor och en sikkimes utom den unga skotska, vars föräldrar jag träffat i Darjeeling. Hon visade oss barnens sovsal, en lada, där de åtminstone hade varma kläder att ligga i.

Stämningen i mitt värdshus Garuda i Pelling var den bästa tänkbara. Restaurangen var under kvällen rena puben med hjärtliga skratt och skämt blandade med någon oro över vädret, som inte ville bli bättre fastän det var fullmåne. Vi hoppades dock på morgondagen.

(I nästa nummer: *Tashidingexpeditionen.*)

Rehabiliteringsresan, del 2 : Manali i all sin glans

Vårt hotell var fullständigt misslyckat. Det fanns ingen lampa i toaletten, och när man försökte spola i mörkret fungerade inte hela klosettsystemet hur mycket oväsen det än dundrande bjöd på, ungefär som ett gammalt ånglok som väl kunde frusta och stampa och göra sig hur ljudligt imponerande som helst men inte komma ur fläcken. Man lyckades på sin höjd klämma fram några skvättar vatten med lika mycket nerlagd kraft som i ett kraftverk, och jag kom ihåg att problemet hade varit det samma förra gången i Simla - då hade ett mycket bättre hotell inte haft en droppe vatten. Ändå hade detta värdelösa hotell Basant ökat priset med nästan 100%.

Emellertid gick bussresan till Manali smärtfritt till under smäktande landskapsskönhet med idel höga böljande kullar och ett helt idealiskt väder. Kullu nåddes redan efter sju timmar, där vi dock gjorde ett längre uppehåll innan slutspurten inleddes mot Manali klockan 16, som nåddes 17.30 efter 9_ timmar sammanlagt. Men under den sista etappen hade molnen hopat sig, vi hade sett snö på bergen, (snö i oktober i dessa trakter är ganska tidigt,) och vi fick till och med litet regn under resan. Om vädret dock var hotfullt, dramatiskt och passionerat så behärskade det sig, och solnedgången bjöd på ett överväldigande skönt färgskådespel i alla djupa former av rött.

Det tog tid att komma i kapp tre dagars anhopningar av elpost, varpå vår middag blev mycket försenad men smakade desto bättre. Diwalihögtiden gick mot sitt slut, men ännu brann det av raketer och syntes ett och annat efterfyrvärkeri denna den femte Diwalidagen.

Det blev kallt på kvällen, och även i Manali var det vattenproblem, så att vi var utan varmvatten. Det skulle bli bättre på morgonen. Vi hade bara en filt på rummet, så vi fick väcka personalen till att ge oss fler.

Det visade sig behövas tre för att natten skulle bli dräglig, men på morgonen vaknade man upp inför ett häpnadsväckande vinterlandskap. På vägen upp till Manali hade vi sett sporadisk snö på de högsta bergen, men nu var alla bergen plötsligt snöklädda. Det var hänförande och bländande vackert, och man talde gärna vilken kyla som helst på köpet.

Vi njöt av dagen, badade i de varma källorna i Vashisht, hade en tibetansk lunch på mitt stamställe Momo Café vid det tibetanska templet, men vädret höll inte utan visade sig tämligen instabilt. Redan efter badet i Vashisht, när vi njöt av en fruktsallad på en öppen terrass, kom de första regndropparna, och sedan såg vi inte solen mer den dagen.

Från Ryssland kom det välkomna beskedet att Putin inte ämnade ställa upp för en tredje presidentperiod. Dödsskjutningarna vid Cho Oyo började nu resultera i stigande reaktioner över världen, som plötsligt började känna igen kommunist-Kinas verkliga ansikte bakom de glittrande försåtliga fasaderna av ekonomisk lukrativitet.

Jag fullbordade läsningen av den fantastiska boken "*Thoth*" av Ralph Ellis, i vilken han påvisar de påfallande gemensamma nämnarna mellan Egyptens pyramider, Mexicos pyramider och Stonehenge, vilka samtliga tre mammutkomplex uppvisar samma mönster och system, vilket Ellis åskådliggör rent matematiskt. Hans undersökningar leder honom till den slutsatsen att vår jord besöktes av koloniserande utomjordingar (okänt varifrån, men indikationerna tyder på från Orion- och Sirkushället,) omkring 12,000 år före vår tideräkning, och att Stonehenge och pyramiderna i Egypten, Mesopotamien och Mexico uppfördes strax efter för att utgöra

orienteringspunkter på jorden i form av iögonfallande matematiskt exakta kalendrar och igenkänningsmärken i form av astronomiska kartor. Därmed sällar han sig till den långa raden av arkeologer, vetenskapsmän och seriösa forskare som kommit fram till samma sak. Erich von Däniken, George Hunt Williamson (som utredde Nazcaplatåns mysterier i Peru) och Ralph Ellis är långt ifrån ensamma. Ellis drar inte alls fram Nazcaplatåns mysterier i Peru, som ändå torde vara det mest flagranta tecknet på utomjordiska inblandningar i vår världs angelägenheter, och tar bara fram ett exempel på ett jordiskt monument som bara kan ha skapats för att kunna ses och tydas av besökare från skyn: den vita hästen i Uffington.

Man kommer inte ifrån att vetenskapen aldrig kunnat förklara de stora pyramiderna som vettiga gravmonument eller kunnat datera Mayapyramiderna eller ens kunnat förstå Stonehenge, medan Ralph Ellis faktiskt förklarar allt det med dem som aldrig kunnat förklaras genom gravmonumentteorin.

Under tiden vandrade Halvar tillbaka upp till Vashisht och badade en gång till samt inbjöds av en tibetan som råkade känna en svensk som regelbundet reste till Ladakh och i Sverige levde på att göra reklam för en huvdvärkstablett, i själva verket självaste Ipreman med gitarr och allt.

Vi avslutade dagen med en upprepning av gårdagens superba middag och såg fram emot morgondagens tolv timmars skumpande i buss till Dharamsala.

(I nästa nummer: *Fullt upp i Dharamsala.*)

Regnflykten, del 23 : Avsked i Manali

(augusti 2004)

Förväntansfullt hade jag kommit tillbaka hem till Grönland i förvissningen om att få finna Silvia och Sergio där, men de hade inte kommit. Jag tog då genast en dusch i stället, (Grönland förblir den här resans bästa hotell än så länge med den trevligaste hemstämningen och varm dusch för bara 100 rupier natten - även det billigaste,) och gick sedan ut för att inta en enkel tibetansk lunch. När jag kom tillbaka hade Silvia och Sergio varit där och sökt mig. Då de inte hade funnit mig hade de lämnat ett meddelande. Detta bestod i en present och ingen mindre än Tiziano Terzanos ovärderliga bok "Brev mot kriget" med en personlig dedikation av Silvia, där hon uttryckte sin reservationslösa glädje över de *trekker* vi gjort tillsammans, "de vackraste som ett barn någonsin kunnat drömma om". En bättre present och ett högre betyg hade jag inte kunnat få.

Jag frågade genast min värd när de tittat in. "För bara en halvtimme sedan." "När går Delhibussen?" frågade jag. Svaret var halv fyra. Den var kvart över tre. Än fanns det tid.

Jag skyndade mig ner till bussarna och kom i tid till Delhibussen, men de var inte med den. Jag beslöt att kolla alla Delhibussar en efter en, nästa var 16.36 och så var det två klockan fem. Jag kollade dem alla. Sergio och Silvia var inte med dem. De hade avrest tidigare. Sålunda hade jag förlorat dem.

Jag mailade dem i stället och uttryckte min stora tacksamhet över boken och undrade hur deras jeepresa hade gått över de regnstormiga passen och genom Rohtangs dödliga mudderpölar. Sagnaden efter dem var omedelbart total.

De hade varit mina bästa vänner under resan, vi hade mötts i Manali på bussen till Kaza som fick vända om den 1 augusti då vägen inte längre fanns kvar, vi hade vandrat tillsammans den ohyggliga lervägen genom skogen från Kothi till Mahri i ösregn och genom muddar och forsar, och vi hade gjort hela Ladakh tillsammans. De var mycket både kloka och intelligenta, professionella psykologer båda två, och mycket belästa och beresta. Vid ett tillfälle (för två år sedan) hade de sålt sitt hus och lämnat sina arbeten och tillbringat åtta månader utomlands i Asien varav två i Tibet. De var utomordentligt trevliga och Sergio dessutom utomordentligt rolig. I Ladakh hade han begått misstaget att ta för givet att han kunde äta lika gott och rikligt där som i Italien och resten av Indien och därför stukats av ständigt återkommande magproblem. Man kan inte ha två trerätters festmiddagar om dagen på över 3500 meters höjd, vilket Sergio aldrig verkade fatta. Det var inget fel på hans aptit, men hans mage tog mycket stryk. Hur mycket

psykolog han än var så var det mycket av Indien och Ladakh och Asiens mentalitet som han aldrig skulle kunna förstå, hur klok han än var i sitt nästan vetenskapligt exakta analyserande av allt, och hur god vilja han än hade. Under vår tvåveckors festresa tillsammans var han oavbrutet festens centrum. Han var något av en Bruce Willis-typ och liknade honom desutom. Och Silvia kunde jag inte låta bli att bli förälskad i - varm, vacker, intagande och underbar. Av mina sex italienare var hon den som stod sig bäst i alla lägen, både mänskligt och fysiskt.

Silvia den lilla var den allvarligaste av de fyra italienarna och den minsta men hade den starkaste rösten. Hon var lärd och skolad i juridik, talade flytande franska och hade lärt sig Odysseen på originalspråk utantill. Hon var den enda utom jag av oss som förde dagbok på resan. Det var hon som protesterade gällt när inträdesavgiften till Nubra var 20 rupier, som hon vägrade betala. Hon och Francesco skulle lämna Ladakh samma dag som Franco och Simona på fredag, när jag skulle ta bussen från Manali till Dharamsala.

En som jag däremot träffade i Manali var Véronique, min goda följeslagerska från Rekong Peo. Hon hade lyckligt genomfört sin tiodagarstrek till Spiti till fots över bergen och hade det samma att säga om Spiti som alla andra: Key var underbart, Khyber och Dankhar likaså, medan Tabo var mera som ett dött museum. En munk kom och läste upp och visade omkring, och det var allt. Den nya gompan låg en bit ifrån och var inte märkvärdigare den. Spiti hade varit ännu torrare och soligare än Ladakh men mera turistfritt. Det var Spiti. Ricardo och Fabian hade haft identiskt samma uppfattningar om Spiti som Véronique.

Så kom då avskedet. Min gode vän Tako Dass, som först hjälpt mig till rätta i mitt nya hem i Manali, hotell Grönland, och som sedan konsekvent utgjort min gode Mentor där, gjorde mig sällskap på bussen då han skulle hem till sitt hus och sin affär några kilometer nedanför Manali. Han var förnöjsamheten och stabiliteten själv och var helt nöjd med livet bara han fick tjäna sitt dagliga bröd och gå omkring i Manali och träffa folk och vänner. Han var full av historier från Manali och var en levande krönika över olyckliga turistöden som exempel på hur man ej bör bära sig åt i Indien. Till exempel att trekka ensam var något av det mest riskabla man kunde göra. Senaste år hade två turister trekkat ensamma över passet till Spiti och blivit skjutna i sina tält av vanliga rövare som trodde de var rika och därför trodde sig kunna göra snabba pengar, men, som Tako Dass sade, snabba pengar är dåliga pengar, och båda åkte fast.

Även sonen till ägaren kom till bussen och hälsade mig farväl. Över huvud taget framstod Grönland som ett av de absolut bästa nyupptäckta ställen jag funnit på hela min resa.

Jag var den ende västerlänningen i bussen. Tidigare hade jag alltid räkat ut för turistbussar De Luxe till Dharamsala från Manali, men denna gång hade jag äntligen lyckats välja det billigare normala alternativet.

Men det underbaraste av allt var vädret. Söderut klarnade himlen och var molnfri. Vågade man hoppas på vackert väder i Dharamsala? Det såg inte sämre ut.

(I nästa nummer: *Hemma i Dharamsala.*)

Konferensresan, del 4 : Konferensen i Leh.

Trots de oerhörda strapatserna inför återkomsten till Leh måste det erkännas att jag hade en otrolig tur. Det värsta ovädret satte i gång med oerhörd kraft just minuterna efter min lyckliga hemkomst till Lung Snon, och sedan ösregnade det hela natten. Hade jag villat bort mig i nattmörkret, blivit ännu mer försenad med bussen eller inte genast störtat iväg från busstationen hade ovädret sinkat mig ytterligare.

Det var fullt hålligång på Lung Snon. Mitt hemhärbärge hade varit fullt i hela juli, och vem mötte jag inte nu bland gästerna om inte min gamle vän från Haarlem i Holland, Mahlerfantasten, som jag haft så många givande musikaliska diskussioner med här för sex år sedan! Han mindes fortfarande hur jag tre dagar i sträck misslyckats med att finna vägen över bergen till Phiyang...

Men det bästa var, att just i dessa dagar inleddes en konferens i Leh om den globala växthuseffekten på initiativ av Helena Norberg-Hodge, som var här nu. Ella, från samma stad i Devon som hon, bodde på Lung Snon och berättade allt för mig om saken. Hon hade engagerat sig i detta och studerat problemet på nära håll i Indien och kommit fram till, att det stora

problemet var pengar. Så länge folk lät sig tystas med pengar kunde politikerna ostört fortsätta låta all världens miljöförstöring skena iväg. Amerika kunde strunta i problemet för att det hade pengar. Bönder lät sig köpas bort från sitt land, som sedan kunde dränkas i dammprojekt. Ingen kunde säga nej till pengar. Tehridammen, som vid en jordbävning kunde dränka hela Rishikesh, låg nu klar men innebar mest bara gräl mellan centrala och federala myndigheter om kontrollen av vattnet.

Min huvudvärk från igår var redan spärlöst borta (kanske mest tack vare de mängder te jag hejdlöst kunnat inmundiga omedelbart vid min ankomst,) så jag kunde genast börja planera för min Zanskarutfärd. Allt var fritt fram för mig i Ladakh.

Helena Norberg-Hodge kom till Ladakh första gången 1974 och fängslades genast av dess uråldriga och förståndiga ekologiska ekonomi, som framför allt gick ut på att samsas om, fördela och rätt använda vattnet i detta bergsökenland. Hon insåg att världen med sin globala miljöförstöring skulle ha mycket att lära av Ladakhs högt utvecklade ekologiska förnuft och engagerade sig djupt i detta som ett led i den gröna revolutionen. För sina epokgörande insatser fick hon det alternativa nobelpriset 1979 och har fortsatt verka i Ladakh sedan dess.

I denna världskonferens deltog gräsrotsarbetare från hela världen och till och med från ön Réunion ute i Indiska Oceanen. Européerna dominerade, men även Sydamerika var väl representerat liksom Canada, Kalifornien, Australien, Japan och framför allt naturligtvis de indiska länderna. Endast muslimer och ryssar lyste med sin frånvaro. Andan var den bästa tänkbara, som om alla dessa deltagare från hela världen enkom samlats här för att gemensamt rädda världen. Någon annan fiende hade de inte utom dumheten, som då framför allt besjälade kortsynt politik och kapitalism.

Jag träffade Helena själv här för första gången för sex år sedan, och hon hade knappast förändrats alls under dessa år. Hennes man var fortfarande lika sjuk, något äldre hade hon blivit, men det djupa kloka engagemanget för bättre ekologiskt tänkande för hela mänsklighetens del var alltså lika intensivt med en järnvilja under som genomfördes konsekvent genom klok och vänlig diplomati.

Hon ledde hela konferensen med sitt mjuka oemotståndliga sätt och såg noga till att alla talare fick sjunga ut ordentligt, och även alla observatörer och gäster fick framträda och presentera sig om de ville. Jag smög mig till en liten samvaro med henne, och hon talade gärna flytande svenska fortfarande. Vi var konferensens enda svenskar.

Det blev en mycket fullbokad dag med mycket spring mellan olika busskontor och reseagenturer för att få veta något om bussresan till Zanskar, men ingen visste någonting utom att det inte fanns någon buss dit idag. En kunnig reseagent visste att berätta att det gick bussar dit bara var tredje dag, så det kanske gick en på fredag - om tre dagar. En annan rådde mig att ta den reguljära bussen till Kargil och där följande morgon chansa på en buss till Padum (14 timmar på 250 kilometer). Det var det vettigaste rådet jag kunde få av någon.

Summan av konferensens första dag var helt enkelt nödvändigheten av information. Folk måste informeras om att de inte behöver vara beroende av konsumtionssamhället, att de inte måste köpa plastförpackningar, Coca-Cola, Pepsi och hamburgare, att de inte måste göda sig med skräpmat och att de inte måste låta sig hjärntvättas av konsumtionssamhällets massmediala skräputbud med reklam. Det kalla kriget och Warszawapakten avslutades genom information över gränserna, och det är allt vad som behövs. Man *kan* göra motstånd mot hjärntväfts- och konsumtionssamhället och bör göra det för sin egen hälsas skull, man *kan* avstå från de giftiga storstädernas miljöförstöring, där människorna förvandlas till vrak och slås ut till socialfall, man *kan* återvända till naturen och slå vakt om den livsnödvändiga kontakten med sina gräsrotter. Människans växande sociala existentiella problem är hennes tilltagande rotlöshet och identitetslöshet. Man *kan* lära sig själv vad man behöver veta och måste inte lita till korrupta och förstörda, manipulerade och politiskt enkelriktade lärdomsanstalter. Man *kan* vara fri. Det finns en särskild högskola inrättad i Indien som bara undervisar i ämnet frihet. Tydligt är detta något som särskilt den hjärntvättade mänskligheten i storstäderna genom konsumtions-samhällets skvalflod av prylar, som de storknar i, håller på att glömma bort.

(forts. i nästa nummer)

Lycklig resa med komplikationer, del 13: Johannes föreläsning.

(Lamayuru 2005)

Allt var förvirring uppe vid klostret. Nybyggnationer tävlade om att öka förvirringen över hela klostret. En ung munk mötte mig genast aggressivt med: "*Ticket!*" När jag tvekade upprepade han sitt kommando ännu mera aggressivt. Jag sade att jag inte var intresserad av att gå in i klostret och höll mig utanför. Jag hade ju upplevat det många gånger förut.

Johannes bodde som vanligt i ett av de sjaskigaste gästrummen. Han bekräftade mitt intryck av Lamayuru: "Allt är upp och ned här, och de blir aldrig färdiga. De bara ökar verksamheten hela tiden, och ingen tycker det är roligt. Också turismen har minskat i år, vilket ingen var beredd på men vilket Ladakh synes ha vunnit på. Denna monumentala och fredade värld av buddhistisk bergskultur är en outtömlig skattkammare av miljöparadis värdade genom millennier av buddhistisk-tibetansk-ladakhisk fromhet och är unik i världen som sådan, vilket få turister som kommit hit förstår att värdesätta eller ens fatta. De flesta blir bergssjuka, reser hem igen och lovar att aldrig komma tillbaka. De flesta turister är sådana."

Han bad mig invänta honom vid Shangri La Café, där han gärna ville sitta mera privat med mig över en kanna te. "Här i klostret fattas den rätta stämningen. Jag brukade alltid höra '*Amazing Grace*' här sjungande i mitt huvud, men till och med den andakten har svårt att klara sig här."

Jag gick i förväg till Shangri La. Även där var det ganska stökigt på grund av en stor grupp israeler som höll läda som dominerade hela omgivningen, men jag gick inomhus, där det var lugnare.

Jag berättade om problemet med formaliteterna när jag bett det engelska sällskapet i Khaltse om skjuts och de sagt nej fast de hade plats.

"Vad är formaliteter? En tom struktur som gör anspråk på att behärska hela världen men som lika mycket lyckas sabotera och bromsa den som den över huvud taget arbetar. Det är bara bluff alltsammans, och den största bluffen är formalitetssamhällets fåfänga banér Makten, som alltid bara är en sjuk idé som folk låter sig berusas av och fördärvas av som genom en meningslös addiktion. Därför har jag aldrig velat ha något med den att göra.

Den reella makten är mycket subtilare och svårare att komma under fund med, och få är de som fattar hur den alls fungerar. Låt oss nu inte blanda in Gud i detta, men jag är ju teolog till yrket och måste åtminstone få blanda in Kristus, som var en av de få som klart visste hur den reella makten fungerar och hur man rätt skall handskas med den för att inte hamna i missbruk. Även Moses hade den kunskapen, troligen även Leonardo da Vinci, Voltaire, Dostojevskij och några profeter till. Ja, insikten i den reella maktens hemlighetsfulla mekanismer kan rättast benämnas profetisk, ty alla det gamla testamentets profeter som gisslade sina kungar hade insikt i detta och var därför profeter liksom Moses.

Vad består då detta väsen i om det inte är Gud? Gud är bara en formel, ett krampaktigt namn på det outtryckliga som en patetisk nödatgård, ett löjligt försök att sätta etikett på och definiera vad som aldrig kan komma till rätta med. Gud existerar inte. Vad som existerar är livet.

Den reella makten är rätt sätt att handskas med livet. Politiker har sällan kunnat detta då de i allmänhet varit stora egoister som skenat iväg med sig själva och blivit destruktiva. De som bäst kunnat detta är filosofer och profeter, sådana som alltid Indien kryllat av ända sedan Buddhas tider, den förste som etablerade den totala respekten för allt liv, även om roten till denna respekt redan finns hos hinduismen. Den har aldrig kunnat etableras inom monoteismen just för Gudsbegreppets skull som den ofelbara maktsymbolen som alltid förstört allting, fastän Moses försökte etablera den (totala respekten för livet).

Att respektera livet är ju lätt. Är det allt? Nej, det är bara där det börjar. Det är första klassen, men utan den kan man aldrig komma högre. Andra klassen är att lära sig skilja mellan rätt och fel. I princip är allt fel som leder till våld, medan allt som främjar livet är rätt. Men låt oss hoppa över småskolan, som vi båda lämnat bakom oss för länge sen.

Ett utmärkt exempel på vad den reella makten egentligen handlar om är din enkla tidning "*Fritänkaren*", som egentligen aldrig ägnat sig åt annat än att pejla den, förstå den och försöka analysera den. Alla historiska rörelser har alltid börjat från det underjordiska med idéer och visioner. Även detta är en sorts profetisk inblick. Newton fick sitt första hum om tyngdlagen genom naturen med att se ett äpple falla. Moses fick sin insikt genom ett obegripligt naturfenomen i form av en speciell buske. Leonardo da Vinci studerade bara naturen och blev

den första moderna vetenskapsmannen. De största diktarna, som fört världen framåt genom sin humanism och idealisering av människan, har alltid varit inspirerade av naturen. Den högsta och innersta sanningen har således alltid funnits i den levande naturen.

Din doktor Sandy informerar sig och drar slutledningar som han kommunicerar. Även han har tydligt denna insikt, vilket jag tror alla genuina forskare har, särskilt sådana forskare som aldrig upphör att forska.

Är det då en mekanism eller fenomen det handlar om, ett verktyg eller någon sorts De Vises Sten, som bara invigda kan ha tillgång till? Ja, är det förbluffande svaret på alla fyra frågorna, om man bara kan behärska det. Det kan ingen som inte kan behärska sig själv. Hemligheten med den reella makten och dess handhavande är självbehärskning, och där är tibetanerna ett föredöme, som kunnat behärska sig i 55 år trots världens och kanske historiens omänskligaste och långvarigaste förtryck. De har i allmänhet insikten eller litat på att Dalai Lama har den, vilket han har.

Det innersta livet och källan till allt liv ligger i tanken. Det är där allting börjar, det är all skapelses urkälla, tanken är alltid kreativ och levande, och därför är det så viktigt att kontrollera den och bara tänka gott. Tanken är aldrig fåfång eller förgäves, den kan aldrig begravas, dess kreativitet kan aldrig stoppas, utan utvecklas och förökar sig alltid vidare liksom ringarna på vattnet, den går alltid utåt och aldrig inåt, och även om du ibland bara har hundra reella läsare av "Fritänkaren" finns ändå dess tankar där, de har tänkts och förblir bestående, de är levande i sig själva och sprider liv, även om de är tystast av allt kan de aldrig tystas, och där har du hemligheten. Tankens kreativitet. Det är den reella makten i evighet. Med tanken, med dess disciplinering genom utbildning och framför allt kunskap, som bara är färdiga anhopningar av tankevärldar och reella erfarenheter, kan man i princip åstadkomma vad som helst. Därför föraktar jag alla världens bundna formalistiska system, ty de ignorerar den kreativa tankens ledande roll utan konkurrens i världens och livets gång. Bortser man från detta är man förlorad. Ägnar man sig åt detta kan man göra mer för världen än hela världen."

Jag har här försökt summera Johannes föreläsningar såsom jag lyssnade till dem i Leh och Lamayuru. I morgon bitti far han vidare till Srinagar för att änyo bearbeta Kashmirproblemen efter självständighetsdagens omfattande pådrag, men vi har utsikter att träffas igen före min hemresa i Dharamsala om två veckor.

(forts. i nästa nummer.)

En dramatisering av några kapitel ur JBW:s liv finns numera på nätet::

<http://www.fritenkaren.se/Alskaren.pdf>

Fritänkaren har hittills producerat 178 pjäser på nätet. När svenska förlag och teatrar inte vill samarbeta med eller acceptera en ärligt och hårt arbetande talang, och resurser saknas för eget förlag, är publicering på nätet det enda återstående alternativet. Fördelen därmed är att det är gratis för både producent och läsare.

På grund av 10% ökade tryckkostnader måste vi tyvärr åter gallra ut gamla gratisprenumeranter. För vidare läsning gratis hänvisas till nätet, där Fritänkarens nästsenaste nummer alltid finns tillgängligt.

God Fortsättning,

önskar

den ständigt överlevande

Fritänkaren

www.fritenkaren.se

<http://hem.fyristorg.com/aurelio>

<http://www.flickr.com/photos/lanciai>

<http://clanciai.webblogg.se>

<http://www.poeter.se/poetHome.php?writerId=7222>

<http://www.poetbay.com/poetHome.php?writerId=1057>

